

Indholdsfortegnelse

Kegnæs fyr .. og Gendamer ^{og Kegnæs}	1
Huse i Nygård kommune	2
Kegnæshøj	3 - 7
Nygård	8
Bjørnodde - Skolekobbel - Broholm	9 - 12
Lillekobbel I	13
Holmgård - Sønderkobbel - Dalsgård	14-16
Bredsten	17- 27
Lillekobbel II - Trønge - Gåsvig	28- 33
Gl. Kronborg - Ny Kronborg	34- 35
Bøgehoved	36- 40
Kongshoved	41- 56
Midtkobbel - Sadbjerg	57- 63
Hjortholm	64
Vesterkobbel	65- 74
Kegnæsfærge	75
Tørsthoved	76- 78
Grønmark	79- 87
Østerby	88- 105
Sønderby I	106-110
Vestermark - Vesterby	111-118
Sønderby II - Skoven	119-129
Kegnæs år 1773	130
Sønderby skole	131
Ældre oplysninger	132
Nedlagte ejendomme og huse	133

Oversigt over gårdene i Østerby.

Bogstav	nuværende ejer.	ejer ved udflytningen.	gårdens navn.
A.	Christian Duus.	Christian J. Bymand.	Østerborggård.
B.	Hans Christensen.	Christian Wolf.	Nymarksgård.
C.	Christian Lassen.	Jørgen Christiansen.	Vestergård.
D.	Eivind Nielsen.	Jørgen Mathiesen.	Gyldborggård.
E.	Andreas Kryhlmænd.	Peter Hansen.	Rosendal.
F.	Peter Kryhlmænd.	Hans Sørensen.	Segebjerggård.
G.	Mathias C. Hansen.	Christian Rasmussen.	Mosegård.
H.	Uve Sibbesen.	Christian Foged.	Finnegård.
I.	Peter Kryhlmænd.	Jørgen Iversen.	
K.	Peter Andersen.	Christian Petersen.	
L.	Svend E. Jensen.	Iver Petersen.	Ballegård.

Duus slægten.

1. Chresten Duus født 22-8-1793 gift med Inket Melchertsen født 18-5-1791.
 Han døde den 30-12-1831 og var før han overtog Hartsø mølle parcelist i Vestermark, han blev gift med Inket datter af Parcelist og færgemand Christian Melvhertsen i Kongshoved. Inket døde den 11-12-1851, og i 1829 brændte Hartsø mølle, som de havde købt. De efterlod sig følgende børn.
- Hans siden møller på Hartsø.
 - Christian møller i Maderup på Fyn gift med Christine Marie Nielsen fra Sønderkøbel.
 - Christen bmd. på Nygård.
 - Jørgen bager i Rudkøbing.
 - Margrethe gift med kådner Christian Iversen i Stenderup på Sundeved.
2. Hans Duus født den 10-5-1813 død den 5-1-1882 gift den 31-7-1842 med Anne K. Andersen fra Broholm født den 3-3-1825 død den 17-6-1898.
 De fik sammen 11 børn,
- Christen født den 16-6-1843 død 1849.
 - Frederik født 1 decbr. 1844.
 - Kathinka født den 16-11-1846 gift med bmd. Christian Nielsen Vestergård
 - Anne Margrethe født den 12-8-1849 gift med bmd. Mathias Madsen Østerby.
 - Chresten født den 8 maj 1852 død den 5 marts 1871.
 - Hans født den 11 juli 1854 død den 15 januar 1881.
 - Peter født den 29-9-1857 som møller på Hartsø mølle.
 - Mathias Carl født den 28-10-1859 gift med Ellen Volf Sædbjerg boende på Kegneshøj.
 - Christian født den 12-9-1861 gift med Cathrine Marie Iversen Bredsten.
 - Johannes født den 19-2-1865 gift med Anne Kathrine Skovmand Pælværk.
 - Anne Marie født den 16-11-1868 gift med møller Hans Kramer Østerby
 Da møller Hans Duus gik på aftægt byggede han den. død 1895.
 ejendom i Østerby, hvor nu Peter Nicolaisen bor på en af de gamle bopladser i landsbyen, og overlod den senere til sin søn Christian.
 Som mor til 11 børn, og husmor på denne bet store virksomhed med en ret stor handel med gryn og mølleprodukter, som hvad hun senere har fortalt undertiden blev fragtet med hest og vogn fra Flensborg, har hun haft en travl arbejdsdag bag sig, da hun gik på aftægt, hun døde den 17-6-1898.

89 II

3. Peter Duus født den 11-6-1854 29-9-1857 gift med Kirstine Marie Fogt født den 23-8-1858 datter af bmd Mathias C. Fogt og Ellen født Køck i Østerby på Finnegård. Peter ^{Gruus} ~~Fogt~~ (Duus) måtte omkring 1905 sælge møllen til et interessentskab af lodsejere, og dermed var Duusslægten borte fra Hartsø.

Den første ejer Christen Duus var en søn af kådner Hans Christensen Agerley, og Karen Agerley en datter af Christen Duus og hustru Marie i Skovby. Hans C. Agerley havde et lille kådnersted vest for Inge Hansens ejendom i Vestermark, det er nu nedlagt og jorden lagt til mølleejendommen. De levede sammen i 46 år og fik 8 børn, hvoraf 3 døde som små. Han døde den 6 juni 1827, og blev 68 år. Karen døde den 7 november 1829, og blev 72 år gammel.

Sønnen Chresten antager så Duus navnet efter sin moders slægt, og bliver den 18 juli 1812 gift med Inket Melchertsen, og køber Hartsø mølle. Melchertsen slægten var kommet fra Maibøl til Kegnæs i 1802. De køber 8 ha af Ravnerede, og bygger den ejendom, som nu ejes af Helge Nielsen. Christian Melchertsen var gift 2 gange, og havde i første ægteskab, som kun varede i 5 år 2 døtre, og i andet ægteskab, som varede i 26 år var der ingen børn. Han døde den 8 april 1818, og blev 58 år gammel.

Den ældste datter Anna Maria blev gift med Hans Lassen Færgemand, og overtog ejendommen og færgeriet til Mindebjerghav. I 1828 gik de fallit, og blev købt af Alexander Andersen fra Broholm gift med Cathrine Marie Petersen fra Dankobbøl for 1000 rigsdaler. Den yngste datter Inket blev så som anført gift med Christen Duus og købte Hartsø mølle.

90. I

Huse i Østerby.

(Østerbyvej)

1. Jacob Hansens hus er antagelig bygget år 1883 af Hans Christian Albertsen

Østerbyvej
han solgte det år 1900 til Jacob Hansen fra Mindebjerg gift med Marie Ber" 47-
- 49 telsen fra Østerby, og de afstod det til sønnen Jacob Hansen i 1938. Han" 45 = *Kirsten Hoffmann* (Kirsten Hoffman) pigplads.
2. Henning Hoffmans hus ejedes ved århundredeskiftet af Mutter Hoppe, hun" 48
solgte til Peter Thaysen, der var maler, men først i tyverne byttede gårde
med Christine og Christian Petersen, de solgte til Villi Drejer, og han
igen til den nuværende ejer.3. Christine Sibbersens hus ejedes før 1860 af en Knudsen, han solgte til
Hans Peter Kromand, der var sadler og konen vævede, de solgte til familien" 41
Mittag, han var skrædder, men døde tidligt, og omkring 1930 solgtes huset til
Christine Clausen, der igen solgte omkring 1950 til den nuværende ejer.4. Søren Sørensens hus var i mange år fra omkring 1768 smedie, den lå oprin-
delig i Sønderby, men ved udskiftningen flyttede den til Østerby. Kontrakte
" 39
mellem bønderne og Jens Christiansen Smed af 1768, og med Chresten Hansen
Smed viser os 5 generationer af denne familie, som smede i Østerby afslut-
tende med Peter Kocks død, og smediens salg i 1946 til smed Larsen, og fra
1960 ophører håndværket der, det er nu et almindeligt beboelseshus.5. Tom Andersens hus var i mange år kleinsmedie, og ved århundredeskiftet
" 58
boede smed Toft der, efter ham senere i mange år til sin død skræddermester
Peter Petersen og hustru. Ved deres død solgtes huset til Olaf Larsen og
han drev vognmandsforretning derfra, den afhændede han til Hanne og Tom
Andersen, der nu også har købt huset overfor, der er bygget af møller Hans
Duus Hartsømmøllen til aftægt. Efter Hans Duus død overtog sønnen Christian
gift med Cathrine Iversen huset, hun drev manufakturforretning, de solgte s
dst i tyverne til gendarm H. Hansen og hustru Cathrine Nielsen. Efter mande
død solgte hun efter 1945 huset til Peter Nicolaisen gift med Marie Wolf,
hun solgte igen efter sin mands død i 1981 til den nuværende ejer. Jorden
til huset er solgt til byggepladser.

(Damkøbbe)

6. Sofus Nielsens hus er bygget efter stormfloden i 1872 af Knudsen, efter

Damkøbbe

32.
dem boede snedker Peter Jensen og Annmaj, der vævede her. Ved deres død
købte Sofus Nielsen og Mia Thomsen huset og bor der nu.

(Østerbyvej)

7. Østerby kro ejedes af slægten Knudsen indtil 1892, da den daværende kommu

Østerbyvej

" 56
forstander Hans Petersen og Lena købte det, og drev kro, bageri, høkeri og
landbrug derfra.

9011

(Østerbyvej)

Østerby-vej 46. Bageriri og hokeri overtoges dog af sønnen Peter før krigen 1914-18, det fortsatte han fra det nu Stokholm tilhørende hus til sin død. Fra 1959 er kroen forvandlet til motel, og til det formål er der så også bygget nye bygninger.

8. Hans og Kathrine Bertelsens hus er også bygget efter stormfloden af hans bedstefar skomager Jørgen Bertelsen, hans fader var skrædder, og sønnen Hans Bertelsen fortsatte som skomager, han var gift med Sophie, de udvidede med en betydelig handel, denne har den nuværende ejer igen fra 1946 udvidet betydeligt igennem årene, men fra 1983 tjener huset som bolig, og forretningsbygningerne mod syd står forløbige ubrugte indtil andet viser sig.

9. Olaf Larsens hus ejedes af Jens Jensen i 1876, og fra 1895 i et par år af Christian Duus, dernæst fra 1897 til 1946 af Lars Thomsen og Trine, hun

48 var jordemoder, og han bådebygger. Efter deres død solgtes huset til Jens P. Haargaard. (P. Haargaard) P. Haargaard, og et år senere til Niels Jørgensen fra Vesterkøbbel som aftægtsbolig, og efter hans død til den nuværende ejer Lise og Olaf Larsen.

Data over beboere i Østerby efter 1920.

Lars Thomsen, tømrer og bådebygger : 14.12.1849 - 1.9.1934
M. Cathrine f. Knøs, jordemoder : 8.5.1864 - 31.5.1941
Børn : Cecilie g. m. Hans Christensen, Visby.

Jørgen Hansen Bertelsen, skomager : 27.1.1847 - 17.11.1931
Cecilie f. Christensen, Tandslæt : 7.8.1845 - 5.12.1921
Børn : Hans Jørgensen Bertelsen - Cathrine-Maria
Hans Jørgensen Bertelsen, skomager : 22.2.1884 - 22.4.1945
Sophie Margarethe, f. Buthmann : 21.6.1890 - 5.1.1982
Børn : Jørgen - Hans
Hans Bertelsen, manufakturhdl. : 21.10. 1919
Catharine f. Thomsen, Gaardeby : 7.4.1918
Børn : Hans Jørgen - Marie
Hans Mathias Hansen (Grønmark) skomager : 18.12.1850 - 5-10-1942
Helene f. Knudsen, Sønderborg : 18.12.1849 - 17-10-1924

Peter Petersen, bager-senere købmand : 10.5. 1880 - 14.3.1955
Meta, f. Ley : 13.7.1887 - 13.4.1862

Peter Jensen, snedker : 14.9.1847 - 19.6.1946
Anne Marie, væverske : 25.4.1862 - 8.5.1952

Jørgen Høj, kromand : 10.10.1874 - 13.6. 1963
Cathrine : 27.2.1875 - 1.9.1934
Børn : Jørgen-Marie-Cathrine-Claus-Lene *Klaus-Lene!*
6-5-1901; 27-2-03; 2-8-1803; 3-2-1834; 12-1-1911; 22-10-1899

Chresten Skovmand, postbud, hønseri : 21.6.1888 - 23.4.1966
Ellen f. Schmidt : 24.6.1888 - 15.7.1956
Børn : Kathrine - Kristine - Elly

Peter Petersen, skræder : 17.10.1878 - 5.9.1956
Marie Dorthea f. Delf : 9.3.1880 - 15.7.1958

Christian Duus, husmand :
Cathrine f. Iversen (manufaktur) : 24-1-1868 -
Børn:

Gendarm H. C. Hansen : 7.10.1893 i Neuengamme ¹⁷⁻¹²⁻¹⁹⁴⁵
Cathrine f. Nielsen : 23.1.99 - .10.1989
Børn:Hans - Katha-Peter-Svend-Henry-Karl Jørn

Peter Nicolaisen, chauffør : 3.3.1910 - 10.12.1980
Marie f. Wolf : 15.3.1913
Børn : Helge-~~Frank~~-Henry-Irene-Frede-Else-Olga

Peter Kock, smedemester : 14.10.1885 - 2.8.1943
Kristine f. Schmidt : 8.4.88 - 31.12.1964
Børn : Marie-Kristine-Jacob
~~Frank~~ Otto Domin, smedesvend : 19.4.1907 -

Frederik Larsen, smedemester :
Emma Larsen :
Børn : Lis

Søren Sørensen, sadelm. Danfossarb. :
Ina - :
Børn : Per-Merethe-Lone

Anne Marie Mittag :
enke efter skræder Mittag :
Børn :

Fortsat ...

Nicolaj Johansen, maler o. 1926 :
 og hustru (huset nu borte)
 Børn :

Christine Bøjskov : 11.4.1888 -
 Krigsenke efter bager Clausen

Peter Thaysen, malermester : 27.3.1883 -
 Dora - (senere Bredsten) 8.2.1879 -
 Børn : ~~Dora~~ Dora-Cathrine-Didde-Jørgen

Christian Petersen, fhv. husmand : 19.6.1872 - 23.11.1963
 Kirstine f. Jepsen : 21.1.1867 - 19.11.1948

Henning Hoffmann, Danfossarbj. : 1.10.1898 -
 Esther f. Mikkelsen :
 Børn : Michael-Hanne-Martin
 Lauris Sibbersen, Danfossarbj. : 18.7.1915 -
 Kristine f. Duus : 25.11.1921 -
 Børn : Kurt-Aksel-Willy-John
 Frederik Hoffmann, reservepost : 17.4.1908 - 26.2.1967
 Kirsten - : 24.9.1916 - 23.3.1988
 Børn : Henning-Edith-Leif-Birthe

Jacob Hansen, fisker m.m. : 12.1.1878 1875 - 4.10.1951
 Marie f. Bertelsen : 18.9.1873 - 24.3.1964
 Børn : Hans-Cecilie-Peter-Jørgen-Kristine-Maria-Anna- Jacob-Kathrine

Jacob Hansen jun. fisker - camp. : 1.1.1905 - 11.3.1985
 Christine - : 5.9.1910 - 29.4.1990
 Børn : Henning(adopt.) Gunnar-Rita

Richard Reiter, campingejer :
 Rita f. Hansen : 1.1.1948
 Børn : Renate-Irene

-

Lena Petersen : - 11.7.1936 (79år)
 enke efter Hans Petersen, Østerby kro
 Børn :

Andreas Bonde (fra Skoven) : 8.2.1879 - 1.2.1954
 Anna Klein, husholderske : 8.12.1878 -

Marie Jepsen, frk. : 22.2.1869 - 1.5.1950
 Hans Erik Hansen, gendarm :
 Ebba - fl.t. Fredericia :
 Børn : Knud-~~Ulla~~-~~Beate~~-~~Palle~~.

Niels Jørgensen, husmand fra Vesterk. : 8.9.1881 - 3.7.1963
 Margrethe - : 6.7.1885 - 18.9.1965
 Børn : Hans-Rasmus-Annelise-Peter-Jens

Sofus Nielsen (Peter Jensens hus) : 18.9.1905 - 9.11.1985
 Marie f. Thomsen : 17.3.1898 - 26.9.1985

Mathias Schmidt, ungarl :
 (gl.Mathies)

Peter Schmidt, (Smedegården, Bredsten) : 6.10.1880 -
 Anna f. Tækker : 24.5.1883 -
 Børn :

Johannes Larsen (købmand i Damkobbøl) : 21.8.1899 - 9.10.1985
Kathrine f. Lassen : 8.8.1898 - 20.12.1986
Børn : Jens Christian-Inge Marie

Ved egnsvandringen 16.6.1993 i Østerby.

Den første egnsvandring i vores forening var her i Østerby 1979, og da blev der fortalt om udflytningen 1790-o.1790 af de 11 gårde, som da lå langs vøjen på begge sider, oprindeligt var der jo 22 gårde, der lå ganske tæt sammen.

I år vil jeg fortælle om de håndværkere, fiskerø og andet godtfolk, som førte landsbyen videre.

Ved folketællingen 1840 er der 9-lo insterhuse, d.v.s. jordløse huse, i 1855 er det blevet til 16 huse (kroen var nok det eneste hus, der havde lidt jordtilliggende)
I 1893 er der 23 huse, incl. " e nystaj "

Fra svinget og hen til hjørnet ved kroen, hvor de gamle gårde havde ligget, lå kun et eneste hus, nemlig fattighuset, eller som man kaldte det "e armhus", næsten hvor nu Hanne og Pår Plambeck (Østerbyvej 29) bor, det lå med gavlen ud mod vejen og have helt ned til vejen mod "lejmose.

Fattighuset er med i folketællingen 1840 og er altså bygget før, da boede der 3 voksne og 5 børn. I 1855 boede der et ægtepar + 4 voksne og 5 børn.

Huset tilhørte kommunen, men fattiggassen stod præst og menighedsråd for, der blev en gang årligt indsamlet til fattiggassen og den mindste hjælp til trængende fratog disse de borgerlige rettigheder. Efter 1866 kom fattigvæsnet under kommunen.

Omkr. 1 verdenskrig boede skomager og sadler Hans p. Kromand sammen med en husholderske til leje i bygningen.

Men huset blev så brugt til de russiske krigsfanger. 1921 eller 22 blev det nedrevet.

*) 1985-1986

Efter at Kathr. og Johs. Larsen solgte deres forretning i (1963) Damkobbøl, byggede de hus her, og efter deres død for nogle år siden, har Hanne og Per Plambeck ~~overtaget~~ købt det. Vi byggede en ny butik her 1964 og Chresten Jørgensen 1965.

Vi vil nu gå videre om "e by".

Lise Larsens hus (Østerbyvej 48) er et stormflodshus.

Bødker Iver Jensen byggede det, da hans hus vest for Hartsø sluse blev havets bytte 13 nov. 1872 (1872) Ivers søn Lorens var murer i e nystaj i det stormflodshus, som murer Jørgen Svarre havde bygget (Østerbyvej 17) Da Lorens Jensen købte Holmen, kom deres datter Cecilie, der var gift med Hans Moos, til at bo i hendes fars hus, og de gamle Ivers flyttede op til dem.

Et par år havde Trinne og Chr. Duus huset, men i 1897 solgte de til tømrer og bådebygger Lars Thomsen, som var kommet hjem fra Amerika, hvor han havde været i mange år. Han var født 1850, og som barn havde han sammen med sin mor under fattige kår boet her nede i byen.

Nu gifter han sig med Kathrine Knøs, som i mange år blev jordemoder på Kegnæs, og da også har hjulpet både ~~sig og~~ min bror og mig til verden.

Las byggede for det meste en båd hver vinter, jeg huske de små bådmodeller langs med bjælken men ellers var det jo tømrerarbejde. Det var jo udmærket med to erhverv, og de kom da også til at sidde godt økonomisk, jeg ved ikke, hvem der tjente mest. Las døde 1934 - 84 år og Trinne 1941. Han var en af de drenge, der havde oplevet udskibningen 1864 af de danske tropper ved Hartsø sluse, og han var dansk med liv og sjæl.

Værkstedet var i vesterenden med en stor port her mod nord.

Der har boet forskellige i huset efter dem. Først var det Annelise og Peter Nevad. Ligeså efter besættelsen kom tidligere sporvognsstyrer Jens Haargaard og hustru fra København og ville tilbringe deres otium her i de landlige omgivelser, det var også nogle flinke mennesker, men springet var nok for stort, de flyttede i hvert fald efter et par år. Hanne og købmand Hans Chr. Schmidt, Damkobbøl boede en kort tid her, derefter købte Margrethe og Niels Jørgensen, Vesterkobbøl, huset, og disse vore gode naboer boede her til deres død. Niels døde 1963 og Margrethe 1965. Derefter købte vognmand Olaf Larsen og Lise huset. Olaf døde 1980 og Lise bor nu alene.

1) Gamle
frugttræer og
gærdmure.
Dden passede
meget godt

Vort hus (Østerbyvej 50) er også et stormflodshus. Min bedstefar Jørgen Hansen Bertelsen f. 1847, hvis far var skræder her nede i byen, lærte skomagerfaget i Hørup, han rejste efter 1864 som svend til Faaborg - slap så for preusisk militærtjeneste - kom tilbage 1872 og byggede hus ved nuværende genforeningsplads, en måned senere tog havet det med sig, og han byggede ~~det~~ så her. 1912 blev far og mor gift, der blev vedbygget 2 fag og indgang til aftægt og nyt tag. Far var også skomager og skohandler, i trdiveerne kom der også trikotagehandel til, da far døde 1946 overtog Catharine og jeg forretningen i 1946, dog uden skomageri. Vi holdt op i okt. 83. og havde da bygget den nye butik i mæg 64.

Store Lorens
Jensens boede
der o. 1900 ?

Her i Sonja og Knud Erik Stochholms hus har der været bageri (Damkobbølvej 30) Det var Peter Jessens omkr. århundredskiftet. De solgte huset til bager Peter Petersen, der var søn af Hans Petersen her henne i kroen. Det var nok omkr. 1913. Meta og Peter Petersen (Per bager) overtog høkeriet, der før havde været i forbindelse med Østerby kro og nedlagde så bageriet, byggede nyt op. Per bager kørte varetur med hest og vog n over hele Kegnæs. Han var meget historisk interesseret og ville gerne fortælle. Per bager døde 1955 og Meta 1962. Der boede lejefolk en tid. Fru Bruhn fra Sønderborg købte huset men ~~den~~ solgte ~~det~~ til Sonja og Knud Erik Stochholm 1967, der har moderniseret det meget, og selv boet der fra 1979, da de kom hjem fra Grønland.

Så kommer vi hen til Mona og Harry Petersens hus, også et stormflodshus. Mathias Knudsen byggede det 1873, han var fisker, daglejer og en tid også bådskipper til Sønderborg. Hans og Jørgen Knudsens familie boede i samme hus på Østerby maj. De stammede fra Østerby kro, og Jørgen, som den ældste overtog da kroen.

1892 købte snedker Peter Jensen huset ved enken og nedsatte sig som møbelsnedker. Værkstedet var i vedbygningen. Peter giftede sig med Anne Marie Ries (hun sagde onkel til Lars Thomsen) Anmaj vævede ~~det~~ hvidevarer på den store væv i "e-vækammer" tilhøjre for forstuen og gik også ud som kogekone. Peter Jensen var 48, da han giftede sig, men de nåede at fejre guldbryllup, da Peter blev tæt ved 99 år. Han døde 1946 og Anmaj nogle år senere. Mia og Sofus Nielsen kom til at bo der endnu mens Anmaj levede. Sofus havde ansættelse på Hjortholm i mange år, de fik her et hyggeligt hjem, hvor venner ofte kiggede ind og fik en lille snak. Efter dem har så Mona og Harry Petersen købt huset.

Så går vi hen til den tidligere Østerby kro.
Østerby kro har eksisteret langt tilbage. 1831 overtog Hans Knudsen den, der var lidt jord til og senere fik man oså lidt køkeri, som det var almindeligt den gang i kroerne. 1875 overtog den ældste søn Jørgen stedet.

Efter hans død solgte hans enke Tore Knudsen kroen i til tidl. gdr. på Segebjerggård Hans Petersen, som her blev kromand og komuneformstander. Tore havde et par små rum i den østre ende af stald og udhus, som lå diagonalt med ~~bygning~~ krobygningen mod nord, hvor nu turistlejlighederne er.

Efter Hans Petersen købte Cathrine og Jørgen Høj fra Hundslev kroen. De havde haft Riggelsens gård i Sønderby i forpagning nogle år, det blev de sidste, der havde kroen, mens den var i drift. Jørgen Højs kone døde allerede ~~1963~~ ~~1963~~ 1934 og han selv 1963.

Jørgen Høj var utrolig slagfærdig, og der går mange historier om ham.

1959 købte Chresten Jørgensen, lige hjemvendt fra Canada, stedet. Han lavede huset om til sommermotel og byggede desuden sammen med sin far Jørgen Jørgensen, der kunne mure, først bygningen med 4-5 sommerlejligheder.

Kro bygningen var jo før med stråtag og stor frontespiese, hvor der stod Jørgen Høj - Beværtning og så var der en rejseport i vestre ende.

I 1965 byggedes butiksbygning og lejlighed og senere i forbindelse dermed yderligere 4 sommerlejligheder og til sidst huset, hvor nu Bente og Math. Petersen bor. (Østerbyvej 31) Først købte Anna og Hans Fogt, Kegneshøj huset, men efter hans Fogts død solgte Anna Fogt det til Bente og Math. Petersen.

Chresten Jørgensens sommerudlejning blev delt og solgt. Motellet (nu apartment) og nybygningen har været ejet af fru Bubandt, fru Johansen, Lorensen, Steen Pedersen og ejes nu af ~~Hømlund~~. ~~Hømlund~~. (Hømlund)

Butik og de fem lejligheder i forbindelse med : Esther og Akton Petersen, Dora og P. Diedrichsen, Thiels, Yrsa og Asmus Elneff og nu Peter Osthers, der står for nyåbning af Cafe'og Grill foruden turistudlejningen.

Østerbyvej 31 bor Inger Gramm.

Huset blev bygget af snedkerm. Jacob Boysen 1877, Lis og Jacob boede der nogle år man solgte det 1982 til Inger og Chr. Gramm. Christian Gramm døde 1992.

Så vil vi gå videre til Flejmoselø6.

Huset lod pastor Hans Madsen bygge 1967. Til at begynde med blev det udlejet til *Edith og Peter Madsen* af senere *Lilje og Peter Madsen*.

Efter pastor Hans Madsens pensionering 1979 *Arvid og hustru*.

Pastor Madsen døde dec. 92 og fru Madsen *Arvid og hustru*.

Nu kommer vi til nogle meget gamle huse. (Flejmose 104)
Her boede nok omkr. 1840 skræder Laus Jensen og hans hustru
Maren ~~vaverske~~. *Trinke Pæsen* (Trinke Ivers)

Han blev stamfar til et helt håndværkerdynasti i Østerby, det kommer jeg ind på i forsamlingshuset.

Hans søn Jens Peter Jensen var bødker og overtog huset her. Efter dem kom huset i Jens Pæsens eje, her sad bl. a. madam hoppes datter til leje.

Rasmus Hansen, Sønderby har boet her, og der er nok flere for en kortere tid.

Men efter genforeningen købte Marie Jepsen, der var fra Skovby, huset. Hun var en søster til Christian Pæsens kone, Stinne. Hun havde vist boet ved dem, da de havde stedet i Bredsten og ernærede sig som syerske. 1948-49 kom hun på plejehjem og døde 1950.

Indre Mission arvede hendes formue, og huset solgtes til Ebba og gendarm Hans Erik Hansen. De boede her fra 1950 til 59, da de flyttede til Kruså.

Fru Paleske fra Sydslesvig købte det, og ejes nu af Lenz til sommerbolig.

Flejmose 102 er Løge Mark Algemades sommerhus.

Det tidligere var Rasmussen som sommerhusbetjener i 1959

Vi går til det næste hus (Flejmose 100) Det var engang Jens Pæsens. Men før dem omkr. 1840 var det nok daglejer Jørgen Hansen og hustru, desuden en Chr. Wolf og hustru med 2 børn.

1890 var det så Jens Pæsens. I folketællingen står han som fisker, men han blev også slagter og kørte med hest og vogn rundt på Kegnæs med kød - *(Per Pæsen kørte med kød og vogn rundt på Kegnæs med kød - fra Algeper & fabrik)*
Deres søn Per Pæsen fik huset efter dem. Han prøvede utroligt meget, han fiskede, købte en kvase og handlede med fisk. Han har bestyret Hartsø mølle, han havde høkeri i e nystøj (Østerbyvej 10) Han handlede med heste og flyttede til Lysabild, og blev som hestehandler kendt af mange.

Omkr. 1912 købte Ellen og Chresten Skovmand. Skovmand var postbud dertil hoseriejer og rugeri og biavl. Han byggede hønsehuse - også her syd for vejen. Ellen døde 1956 og Chresten Skovmand 1966. Hønsene er nu udskiftet med turister. Huset ejes nu af Annelise Algemade og udlejes til turister.

Så går vi hen til gammel Mathies (Flejmose 98)

" E bynne de klawe å klawe sej, æ mest min hile besætning o jen nat, å æ kael endno " Da var hans kaniner døde og et får gået i en tørvegrav.

Vi drenge ville gerne ind til ham, han havde mange gamle geværer, en snakmaskine, billeder på vægen af konger og kejsere og det bedste, vi måtte skyde med hans luftbøsse.

Men hans stolthed var hans lille pony, der stod i halvtaget, hvor der nu er garage, så var han så sjov at høre på fordi han lapsede, men der var også plads til ham i landsbyen.

Før ham har der levet Wolf'er i huset. Omkr. 1840 var det Hans Wolfs, da boede også en datter og svigersøn fisker

Chresten Jørgensen hos dem.

Omkr. 1890 var det en søn chr. Wolf og familie, han var daglejer men købte vistnok også ben og klude, folk kaldte den bestilling for en påltmånd. Det var i hvert fald genbrug.

Vi har sagt farvel til gl. Mathies *altså* blev det *som melle* bibliotekar Mømsens - lektor Petersens og nu Reimers, alle fra Flensborg.

Hvad det gamle hus alt kunne fortælle.

Længere henad ved flejmoserende boede fisker Hans Spieker, hans hus forsvandt i stormfloden. Hans far Math. Spieker var bådskipper.

Daglejer og hestebudgiver

(Per Pæsen)

(Anne og Peter Schmidt)

Skovmand og Peter Schmidt, hustru skrevet fra 1936 lig 1948 da de kom til Caroline Spieker

(Caroline Amaliehemmet)

Her er vi nu kommet til Hanne og Tom Andersens nye hus og vognmands forretning. (Østerbyvej 35) Huset, der blev brækket ned for at give plads til det nye, var bygget af møller Hans Duus, Hartsømølle som aftægts hus. I 1890 boede hans enke der, og Chr. Duus, der var af samme familie, købte det 1897. Der var lidt land til, en staldbygning og et lille aftægts hus mod vest, hvor en onkel Frederik Duus en tid boede.

Christian Duus var desuden fisker og daglejer. Hans kone Trinne Duus drev en lille manufakturhandel i stuehuset indtil sidst i tyverne. Omkr. 1930 byggede de nyt hus i nystaden, hvor nu Chr. Hells bor.

Gendarm Hans Chr. Hansen, gift med Kathrine Nielsen fra Dalsgaard, Bredsten, købte nu det lille sted. De fik 5 drenge og en pige, de ældste af drengene var mine bedste legekamerater på verdens bedste legeplads og maj å ve e hav.

De havde en hest, 2 køer og en shæferhund. Her gik alt støt, roligt og venligt, indtil gendarm Hansen brutalt blev revet fra sit hjem og døde i Neuengamme koncentrationslejr kort før jul 1944.

Kathrine Hansen solgte nu stedet til Marie og Peter Nicolaisen, hvis børn også har haft en god barndom her.

Peter Nicolaisen kørte lejebil før og under 2' verdenskrig, men blev så i mange år lastbilchauffør ved Schmidt, Damkobbøl.

Jorden blev solgt fra, dels til nogle byggegrunde.

Nogen tid efter Peters død 1980 solgte Marie huset til Tom.

I huset lige overfor (Østerbyvej 58) bor Jonna og Søren Andersen. Hanne og Tom købte huset af Lise og Olaf Larsen, da de overtog Olafs vognmandsforretning. 1965

Det er jo meget moderniseret, men jeg tror at selve huset er blevet ny opbygget fra et gammelt o. 1900 efter de tyske forordninger: højt til loftet. Her boede i sin tid fisker Jøpens og ved folketællingen 1855 var det Jørgen Toft, han var kleinsmed, hans kone en datter af smeden. De boede der endnu i 1894. Først i 1900-tallet kom Midde og Peter Petersen, der var søn af Alex Petersen, Vesterkobbøl. Han var skræder og lærte håndværket i Ulkebøl. Han har siddet derinde på sin disk og syet den ene klædning efter den anden. E skrære var i mange år kasserer i sygekassen. Han døde 1956 og Midde i 58.

Nu går vi lidt hen ad gaden, her er nu først lærer Jensens sommerhus. (Østerbyvej 60) *de købte gaden i 1928 og*

Det næste er dr. Otsens (Østerbyvej 62) *h.*
Det er et stormflodshus. Chr. P. Hansens hus lå ude på Østerby maj og blev også revet bort af havet i 1872. Han byggede så hus her. Kroejer Hans Petersens enke Lena (Per Baggers mor) der jo var datter af Chr. P. Hansens, boede der i mange år, hun døde 1936. Derefter boede ~~fire~~ lejere i huset. *h.*

Andreas Bonde fra Skoven købte det *h.*, og boede der indtil sin død 1954. Hans husholderske Anna Klein blev boende der *endnu nogle år. De købte Bondehuset i 1957 og solgte det*

(Olsen)

(Erik Brodersen)

Her lige overfor smedens staldbygning lå et gammelt bindingsværkshus. Den sidste rest af de gårde, der blev udflyttet 1770-90 her var det "Mosegården" I huset boede gennem tiden mange folk. Det var vistnok her bådskipper Hans Chr. Hansen boede 1840, og her var omtalte Lars Thomsens barndomshjem, hans mor Sidsel Pedersdatter til hendes død 1901, hun blev ret gammel. *h.*
I min barndom kom Nicolai Johansens kaldet Kloj Malers hertil. Det var små kår, men humøret var godt nok, når sønner kom hjem, blev der spillet Harmonika. Gamle Frederik Duus flyttede hen

Også
snedker
Jens Lausens
har boet der.

og havde et rum her ud mod vejen.
Da Kloj Malers flyttede herfra, blev huset revet ned.

Så kommer vi til Ina og Søren Sørensens hus. (Østerbyvej 39)
Det er den tidligere Østerby smedie. Her var smedie helt tilbage til omkr. år 1700. Den første lå nede i Sønderby men blev nok flyttet hertil og lå da på den modsatte side af vejen.

1768 fik Jens Christensen Smed kontrakt med bønderne, ligesom hans forgænger havde haft det.

1793 overtager Chresten Hansen Smed af Majbøl smedestedet og får ny kontrakt med de 11 bønder.

Nu følger smedekaldet, der var til arv og eje i 5 generationer i samme slægt.

1833 sønnen Jacob Christiansen Schmidt, efter ham igen en søn Hans Chr. Schmidt og efter ham Jacob Schmidt, der fødtes 1852 og førte virksomheden videre, han døde 1924.

En datter var gift med smedemester Peter Kock fra "Nygaard", der overtog stedet 1910.

Peter Kock døde 1943.

Smedesvend Otto Domin førte smedien nogle år for Kristine Kock.

1946 solgtes den til smedemester Frederik Larsen, Odense, han fortsatte til 1960. Nis Worthman boede da i aftægten. Huset solgtes da til Ina og Søren Sørensen. Smedien, der lå tilhøjre, blev nedbrækket. Stald og lade lå tilhøjre, i Peter kocks tid var der plads til to køer. Smedelandet var frasolgt. Nu er huset blevet moderniseret af Ina og Søren.

Så går vi videre til Christine Sibbersens hus. Her boede sidst i 1800-tallet skomagere og sadelmagere Hans Peter Kromand. Han flyttede senere hen i fattighuset, ikke som fattiglem, men som almindelig lejer. Han var født på Peter Andersens gård, han havde, hvad man kaldte en klumpfod, hvorfor han nok blev håndværker og ikke landmand.

Efter ham kom skræder Mittag, der var fra Tyskland. Han døde ret tidlig, og Anne Marie sad tilbage med 4 drenge og en pige. Flere af dem måtte ud at tjene inden konfirmationen.

Det var nok sidst i tyverne Anmaj Mittag flyttede til Sønderborg.

Så købte Christine Clausen, f. Bøjskov, huset, hun var krigsenke efter bager Clausen.

~~Efter hendes død 1918~~ købte Christine og Laurits Sibbersen huset. Laurits døde 1979 og Christine ~~er~~ nu ene ~~her~~.

Vi kommer nu til Esther og Henning Hoffmann. (Østerbyvej 43)
Min oldefar Hans Jørgensen Bertelsen, der var fra Lebel og oldemor fra Lillekobbøl kom hertil o. 1850. De blev gift 1846 men oldefar måtte først med i treårskrigen. De døde 1886 og 1889.

Noget senere overtog Hoppes huset. Han var forresten tugthuskandidat. Hun blev berømt som sælger fra dør til dør og en skarp tunge, men man må beundre, at hun kunne stå op før solen og med en kritba'gå med fisk helt til Skovby, hvor de var lettere at sælge end her, hvor man fiskede fra hvertandet hus.

Rent tilfældigt brændte huset, og et nyt blev opført, selv om hun var i gendarm Engels søgelys. Hun flyttede til Sønderborg.

1910 kom endnu en håndværker til byen, det var Peter Thaysens, han havde malerværksted der bag porten. Men de flyttede senere til Bredsten, hvor de købte Stinne og Christian Pæssens ejendom (hvor nu Gollés bor) og Christian Pæssens fik så huset her som aftægtshus, hvor de boede i så mange år. Stinne døde 1948 og Chr. i 63.

Så købte Henning og Esther huset, som også er blevet moderniseret.

Østerbyvej 41.

(Østerbyvej 41)

Østerbyvej 45.

I/1943 byggede Kirsten og Frederik Hoffmann huset her som arbejderbolig. Frederik havde også en tid job som reservepost. Kirsten hjalp bl. a. i præstegården.

Frederik Hoffmann døde 1967 efter en ondartet astma og Kirsten døde 1988.

Fru Andresen fra Aabenraa købte huset og bor der nu. Huset ligger næsten, hvor murermester Svarre boede, indtil stormfloden tog det, men i dag er den fare jo ikke så stor.

Østerbyvej 47.

Igen et stormflodshus. Fisker Claus Albretsens hus lå på den modsatte side, skråt overfor og lidt lavere. Han byggede så i stedet for her og med en del materialer fra det gamle hus. Hans søn Hans Albretsen, der var murer og fisker overtog det senere.

Omkr. 1900 købte Jacob Hansen fra Mindebjerg det. Han var smedesvend ved Jacob Smed, blev gift med min faster Marie Bertelsen, og han som fisker og alt mulig-mand opdrog de her en stor børneflokk, der alle kom godt i vej.

Sønnen Jacob blev født nytårsdag 1905 - han kom med højvandet sagde man - andre kommer jo med storsten.

Han giftede sig med Christine fra Gråsten. De byggede en lille aftægt til huset, hvor "gamle Jacobs" så boede.

Unge Jacob kom efterhånden til at drive et stort kystfiskeri med b.a. bundgarn.

I efterkrigstiden kom der turister, der fik lov at slå telt op, og det udviklede sig til en campingplads, og her Jacob god hjælp af hans kone Christine.

Med alderen blev fiskeriet efterhånden nedlagt, og pladsen blev overtaget af deres datter og svigersøn Rita og Richard Reiter, som nu er en rigtig camping med butik og hvad der skal til.

På grund af side der Gunnar Hansen smedemester
(Gunnar Hansen)

Pladsen her grænser op til Møllers camping, Østerbyvej 51, Grethe og Nis Møller fik lov til at anlægge en campingplads med butik og offentlige toiletter på statens grund i For et par år siden købte de arealet, og det har også gennem de mange år været en velbesøgt campingplads. Den ejes nu af deres datter Susanne Iversen.

Længere ude findes der en plads for en-dags ~~kurirer~~ plads turister.

Hans Bertelsen

Østerbyvej: (Østerbyvej) #1 Nystaden opført efter 1872.

Iver Jensen var bødker, og byggede i Nystaden, han solgte huset til sin søn-
 #17 datter gift med Hans Moos, efter deres død solgtes huset til Christine og
 Christian Wolf fra Nymarksgård, og efter deres død #2 til kaptajn Sørensen.

2. Hjorts hus ejedes i 2 generationer af henholdsvis Jørgen og Niels Jørgen-
 sen, de var karetmagere, her begyndte den første telefoncentral i Østerby
 #15 først i tyverne, den flyttedes dog i 1928 til det nu Jens Skovmand tilhø-
 rende hus på hjørnet, og hjuleriet overtoges af Christian Berg, og senere
 af Jacob Boysen, der dog flyttede på den anden side af vejen, og solgte hu-
 set som bolig. #3

3. I Nis Vortmans boede oprindelig Mathias Spikke, og senere hans svigersøn
 Hans Rasmussen, det var her der var barnedåb i 1883, og gæsterne fra Hørup
 #13 sogn druknede på hjemvejen, da færgebåden kæntrede, hvoved 9 personer om-
 kom. Ved den store påfølgende begravelse på Hørup kirkegård medvirkede
 præsterne Bernth Kegnæs, og Svendsen Hørup,

4. Kammeraternes hjælpefonds hus var beboet af Hans Mathiesen Spikker fra
 #6 omkring 1860, og fra sidst i firserne af Hans Frederik Jacobsen og hustru,
 de havde 12 børn i det forholdsvis lille hus.

5. Peter Dams hus ejedes i mange år af Andreas Peter Hansen fra Lille-
 #4 kobbelt gift med en datter af lærer Marcussen i Bredsten lærer der fra 1842
 -1880. #4 (Lillekobbelt)

6. Christian Esbensens hus ejedes af Knudsen, og senere fra omkring århundre-
 #6 deskiftet af mutter Hoppe indtil hun i 1920 solgte det til Christian Es-
 bensen, der var landpost, og skatterådsmedlem i mange år.

(Jørgen Svarrer)

#1 Jørgen Svarrer byggede efter stemfaderen

(Marie og Peter Nicolaisen) - Christen og Kathr. Gottfredsen)

#2 Marie og Peter Nicolaisen - Christen og Kathr. Gottfredsen
 - Verner Jensen (Verner Jensen)

#3 Albert og Marie Jessen har boet der efter Boysen og
 Bjarne og Anna Hansen (Bjarne og Anna Hansen)
 (Albert og Maire Jessen) (Boysen)

#4 Derefter Otto Petersen / Søborg tysker roklub - sø
 Lucie og Peter Damm #5 Fiske Peter (Fiske Peter)

(Lucie og Peter Damm)

Luftkaptajn Jørgen Sørensens hus er et stormflodshus. Det var murer Jørgen Svarrer, hvis hus lå, hvor Kirsten Hoffmann boede og gik væk i stormfloden 13 nov. 1872, der byggede det. ~~Det er et solidt bygget hus, der var værksted og port i den vestre ende.~~

Jørgen Svarrer døde 1893, da havde murer Lorens Jensen ejet det en del år, men nu solgte Lorens huset til sin far bødker Iver Jensen, der havde hus og værksted, hvor nu Lise Larsen bor - iøvrigt også et stormflodshus.

Sønnen Lorens købte så det lille sted i Holmen, hvor Anne Woelke bor.

Da Ivers blev ældre kom de på aftægt i den østre ende af huset, og Lorens' datter Cecilia gift med Hans Moos flyttede fra Sønderborg hertil, og sønmedatteren kom så til at passe bedsteforældrene på deres gamle dage.

Cecilia Moos døde 1934 og Hans Moos et par år senere. Hans Moos gik meget på tækkearbejde og med damptærskværket.

Derefter købte Christian og Kristine Marie Wolf fra Nymarksgård huset. Chr. Wolf lavede en overgang dritler til mejeriet.

Her boede også Chr. Wolfs' datter Marie og Peter Nicolajsen en overgang - senere den yngste datter Cathrine og Chresten Godtfredsen. Ligeledes har Mie og Verner Jensen boet her.

Efter Stinmaj og Christian Wolfs' død ¹⁹⁶¹ købte Jørgen Sørensen huset. Han har ændret, tilbygget og moderniseret og som man ser med hestestalde.

Erik Hjorths hus er bygget af karetmager Jørgen Peter Jørgensen, han kom fra Sjælland som svend til Als og blev gift med en Alsinger pige og slog sig ned her som karetmager eller joller som vi siger. Her var også røgeri i den østre ende.

Hans' søn Niels og Margrethe overtog huset, og ~~etter~~ genforeningen oprettedes telefoncentral og postekspedition som før havde været ved Sønderby skole.

Niels Jørgensen byggede en vindrose, der lavede strøm og kraft. Han var en af de første, der fik bil på Kegnæs.

1928-29 byggede Niels Jørgensen nyt hus, e posthus, som vi sagde, der hvor nu Karen Skovmand bor.

Her indrettedes også en overgang frisørsalon af sønnen Jørgen og Pussi. De overtog senere postekspedition og centralen.

Centralen blev automatiseret og postekspeditionen flyttedes til Skovby, hvor Jørgen Jørgensen byggede nyt hus dertil.

Nu er både forældre, søn og svigerdatter døde.

Niels Jørgensen solgte huset her til karetmager Christian Berg og hustru Anna. Berg drev værkstedet en snes år. I 1952 solgte han til snedkermester Jacob Boysen, der udvidede værkstedet.

Både Berg og Boysen genoptog også røgeriet en tid.

C. 1965 byggede Jacob Boysen nyt hus ~~na~~ med moderne værksted på den modsatte side af vejen. Efter en del år med meget arbejde, overtog deres søn Boye håndværket, nu er der alt efter tidens udvikling, indrettet ferielejligheder i bygningerne.

Luftkaptajn Gammelgård Nielsen købte det gamle hus og efter ham, som nu bor i Skovby, er det snedker Erik Hjorth og Britta, der ejer det.

Egnsvandring i Nystaden 5.6.1991.

De ældste huse her er Grønborgs, Kammeraternes Hjelpefunds, og så lå der et hus oppe ad vejen, nu markvej til Sven Jensens gård. Der boede Skræder Meiers og Anmaj Svendsen. Hans Mathiesens, senere præstegårdsforpagter, boede her et par år omkr. 1900, da de kom til Kegnæs. Det blev nedrevet for mange år siden.

I Kammeraternes Hjelpefunds hus boede der Spikker, nok allerede fra først i 1800 tallet. Chresten Spikers, Hans Spikers og Mathias Spikers, der blev bådskipper og høker, som jeg senere kommer tilbage til.

13 november 1872 gik vandet ind i stuen, dog uden at anrette større skade.

1887 bliver Hans Frederik Jacobsen gift med Christine Petersen fra Østerby og bosætter sig her. De var Jørgen Jacobsens forældre. Hans Jacob, som vi kaldte ham, var murer og fisker og gik tit langvejs på arbejde, når først garnene var røgtet tidlig morgen.

12 børn blev opdraget her i det lille hus.

En tid boede Andrea og Jørgen Jacobsen her, da Jørgen var vognmand.

Efter krigen blev det solgt til pastor Madsen, Sønderborg, han havde været med i frihedskampen og solgte siden huset til Kammeraternes hjelpefond. Det moderniserede og forstørrede huset, hvor der nu har boet i hundredvis af feriegæster, og nu også børn af frihedskæmperne ~~gøtkefælle~~ nyder godt af huset.

Marie Mathiesen byggede sit hus her i 1961 på jord fra Nymarks-gård, hvor hendes søster Kathrine jo bor.

Et velegnet hus til en enkelt person og omgivet af blomster-flor.

Marie Mathiesen har nu boet her som pensionist i snart 30 år.

Jørgen Jacobsens hus.

Christian Iversen, der havde Peter Andersens gård, byggede o. 1880 huset til aftægtsbolig.

Hestehandler Peter Peterseb fik senere huset og drev en udstrakt hestehandel, desuden høkeri i gavlen ud mod vejen.

Nogle år før første verdenskrig havde tømrer Heise fra Vibøge huset, men solgte det o. 1913 til Ernst Nicolaisen Ernst. Ernst var tit med damptærskervevret og indrettede røgeri i huset.

Nu har Andrea og Jørgen Jacobsen, der købte huset i 1946 boet der i de mange år.

Nis Worthmanns hus er nok bygget af Mathias Spikker, han var bådskipper og høker.

I 1880 blev en datter gift med Hans Nielsen Rasmussen fra Ketting.

Det unge par overtog huset og høkeriet, og den søværts forbindelse bådskipper Mathias Spikker havde til Sønderborg, fortsatte svigersønnen nu landværts.

Hans Rasmussen kørte 2 gange om ugen til Sønderborg med hest og vogn og med overnatning i byen.

Port og stald ses endnu i huset.

Efter hans anden kones død købte Lassen og Margrethe f. Schmidt huset og begyndte med butik,

Margrethe og børnene boede her en del år efter, at manden var savnet efter 2 verdenskrig.

Bager Johansen, der forpagtede Gåsvig bageri, havde udsalg her et kortere stykke tid.

Boysens, der flyttede til Fjelby, boede her.

I 1960 købte murerarbejdsmand Nis Worthmann huset og bor her endnu som pensionist.

Karen Skovmands hus blev jo bygget 1928-29 af Margrethe og Niels Jørgensen og postekspedition og telefoncentral flyttet hen.

En mindre lejlighed oven på blev udlejet til sommerturister, dengang mest kendte familier fra Sønderborg. Altså den første begyndelse til ferieudlejning på Kegnæs.

Her var træk og slip og rindende vand, noget ualmindeligt på landet dengang.

Sønnen Jørgen og Pussi, som var i København, kom hjem og begyndte en frisørsalon, som de førte en del år.

Jørgen havde bl.a. fotografi som hobby.

Senere overtog de post og central og Niels og Margrethe flyttede ovenpå.

Centralen blev automatiseret og postekspeditionen flyttet til Skovby, hvor Jørgen byggede hus i

Da købte Jens og Karen Skovmand huset her, hvor Karen nu bor.

Både Niels og Margrethe, Jørgen og Pussi og Jens Skovmand er nu døde.

Christian Hells hus.

Trinne og Christian Duus boede på det lille sted i Østerby hvor nu Tom Andersens har bygget. Trinne Duus havde lidt

manufakturbutik, men i 1929-30 byggede de huset her, som deres pensionistbolig, og sønnen Hans boede så hos dem.

Efter deres død boede han alene en del år, men blev så gift med Gertrud. Hans døde i 1971

I 1982 flyttede Gertud op i de nybyggede pensionistboliger i Kobbelled.

Og så købte Birgit og Christian Hell huset, der stod uforandret fra 1930.

De har nu moderniseret det udmærkede hus.

Tidligere Peter Damms hus, ejes nu af tandlæge Ewald. Det er nok det ældste af de huse, vi kommer til på vor vandring. Tandlæge Ewald har fået oplyst, at det er bygget 1777. Det har nok mest været beboet af fiskere og daglejere.

Andreas Peter Hansen fra Lillekobbøl, der var gift med lærer Markussens datter fra Bredsten skole, boede mange år her. Han ernærede sig som murer og fisker.

Efter deres død købte den tyske roklub i Sønderborg huset, det var nok ~~markkøber~~ sidst i tyverne eller først i trediverne. De brugte det som ferie og udflugtssted. Efter dem var det Lucie og Peter Damm, der havde det i mange år. Peter Damm, der var arbejds og alt-mulig-mand, døde for få år siden.

Så kommer vi til førhen Marie og Christian Esbensen's hus, nu ejet af tandlæge Ewald. Det har nok i gammel tid været et lignende hus som nabohuset. Fra omkr. 1850 boede fisker Peter Knudsen her. Omkr. århundredskiftet flyttede madam Hoppe og maler Collin ind. Deres hus i Østerby var brændt. Madam Hoppe gik langvejs på handel med en kurv i hver hånd. Men nu brændte også dette hus, og det blev så nyt opbygget, som det inde i Østerby. De er begge bygget efter præjssiske regulativer, hvor de skulle være 2,60 i højde indvendig.

1920 købte Marie og Christian Esbensen det. Esbensen har cyklet posten ud til den vestre del af Kegnæs i de mange, mange år. Han var virksom i skatteligningen og sygekassen. Efter hans kones død flyttede han til Sydals plejehjem. Han var åndsfrisk til det sidste. Vi husker, hvordan han fortalte om hans deltagelse i første verdenskrig, da var han over 80.

91 VI

Kammeraternes Hjelpefonds hus i Østerby.

Hvornår huset er bygget vidtes ikke bestemt.
Efter Jørgen Jacobsens udsagn måske først i 1860'erne, da et sådant årstal har været indhugget i tømmeret.
Men der kan godt have stået hus der før den tid.

I hele 1800-tallet var der en familie ved navn Spieker i Østerby.

Iflg. kirkebøgerne blev Mathias Petersen Spieker, en søn af afdøde Chresten Mathiesen Spieker, Østerby, den 26.7. 1840 gift med pigen Anna Margrethe Terkelsdatter fra Årø.

Ved folketællingen i 1855 anføres Mathias Petersen Spieker som fisker og bådfører. Det vil sige at han delvis ernærede sig som bådskipper ved i åben båd at sejle frem og tilbage til Sønderborg med fragt - den tids vognmand.

Antagelig en søn Mathias Hans Mathiesen Spieker blev også fisker og boede efter giftemål ved Flejmoserende, og hvis hus blev ødelagt ved stormfloden 13.11.1872, men da huset i Nystaden senere blev solgt, var det nok Hans Spieker, der solgte det. Faderen har da nok bygget Worthmanns hus (Østerbyvej 13) hvor der foruden bådfarten blev oprettet hokeri.

Mathias Spiekers datter Anne Cathrine blev gift med Hans Rasmussen, der nu overtog hokeriet og istedet for bådfarten oprettede en fragtrute med hest og vogn to gange om ugen til Sønderborg. Vognporten ses endnu i huset.

I 1883 var der barnedøb i huset. En frygtelig ulykke skete, da 8 familiegæster og den unge færgesvend Wilhelm Willvsen druknede, da vfargebåden i stormvejr kæntrøde på hjemvejen til Høruphav.

Men nu tilbage til Feriehjemmet.

Hans Frederik Jacobsen var født i Lillekobbøl, hvor forældrene havde et husmandssted.

Den 4.11.1887 giftede han sig med Christine Petersen, Østerby, han overtog ikke fødehjemmet men købte huset i Østerby.

Her blev han murerarbejdsmand og fisker, og han gik tit langvejs til arbejde, men først skulle han tidlig om morgene for at trække garnene eller tilse ruserne.

Vi kaldte ham Hans Jacob og var jo Jørgen Jacobsens far.

Som barn indes jeg hans kraftige båd, der var bygget her i Østerby af bådbygger Lars Thomsen, der som ung havde været i Amerika. (Huset Østerbyvej 48) Jeg ser ham for mig altid i lange træskostøvler i båden.

I det lille hus opvoksede 12 børn, og alle kom i vej.

Da Jørgen Jacobsens forældre ikke kunne bo alene mere, moderen døde først, boede Jørgen og Andrea i huset lidt før og under 2de verdenskrig. Jørgen Jacobsen var da vognmand med svin og tillige fragt. Jørgen Jacobsen blev ansat som vejmand ved kommunen og solgte da lige efter krigen huset til pastor Madsen i Sønderborg, der havde været frihedskæmper, og af hvem det blev overtaget af Kammeraternes Hjelpefond.

Det moderniserede og forstærkede, nu har der boet i hundredvis feriegæster, da senere år også efterkommerede af frihedskæmpere.

Det kan bemærkes, at under stormfloden 1872 gik vandet ind i huset, så man flyttede indbo op på loftet, dog uden at huset blev meget beskadiget.

Østerby 5.12.1992.
Hans Bertelsen.

Møllegården.

1. Christen Iversen bmd. år 17 lodød før 1773.
2. Jørgen Iversen døs før 1790 søn af inderste Iver Christensen Østerby gift med Cathrine Christensdatter død 1795 datter af nr. 1 børn.
 - a. Christian Iversen bmd. Østerby.
 - b. Iver Jørgensen født 1737.
 - c. Ellen Jørgens født 1740 gift med smed Jørgen Christensen Smed Østerby.
 - d. Maren født 1743 gift med inderste Hans Petersen Østerby.
 - e. Kathrine død 1832 gift med Jørgen Christensen Agerley. parcelist.
3. Christian Iversen født 1734 død 1811 gift 1759 med Marie Kathrine Hansen datter af inderste Hans Mortensen Østerby. børn.
 - a. Kathrine født 1764 død ug. 1791
 - b. Hans Christian Iversen født 1767 bmd. på gården.
4. Hans Christian Iversen født 1767 død 1834 gift 1791 med Ellen Johans datter af parc. Johan Christensen Damkobbøl, hun døde 1832.
5. Christian Iversen født 1798 død 1838 gift 1824 med Anne Margrethe Johansen datter af Johan Johansen og Marie Mathises Østerby.
6. Hans Kock født 1868 død 1860 søn af Nis Kock og Ellen Petersdatter Holmkobbøl gift 1 gang med Elsabe Kirstine Iversen datter af nr 5 hun døde 1838. gift 2 gang med Anne Marie Nielsen datter af parc. Peter Nielsen Sønderkobbøl senere Dybbølmark. børn.
 - a. Anne Marie gift med bmd. Mathias Mathiesen Østerby.
 - b. Nis Kock bmd. på hjemgården.
 - c. Hans Kock født 1846 senere forpagter på møllen som faderen opførte gift 1868 med Anne Marie Mathiesen datter af bmd. Christen Mathiesen Hagen seg han døde 1874, og enken giftede sig senere med Jørgen Andersen Skolekobbøl
7. Nis Kock født den 10 september 1834 død den 1871 gift den 22-9-1861. bel. med Anne Cathrine Mathiesen datter af bmd. Christen Mathiesen og hustru født Petersen i Hagenseg. børn
 - a. Elisabeth. overtog gården, hendes moder giftede sig 2 gang med ejer nr 8.
8. Johan Peter Nielsen søn ag bmd. Lorens Christian Nielsen Vestergård og Mette Cathrine Møller fra Ny Kronborg, han var gift med enken efter nr 7, og da datteren af første ægteskab Elisabeth overtog gården købte han den nu Hans Schmidt Wolf tilhørende ejendom i Bredsten, og drev den indtil sønnen Nis overtog den.

9. Jørgen Nielsen fdt 1862 død 1947 søn af parcelist Hans Peter Nielsen og Anne Marie Kryhl Holmkobbel gift 1883 med Elisabeth Kock født 1863 død 1947 de overtog ejendommen i 1883 hun var datter af nr 7. børn.
a.Hans Nielsen b.Nis Nielsen. c.Junni Nielsen.
- 10.Nis Nielsen født 1886 død 1973 gift 1916 med Ida Sophie Iversen Marcussen født 1891 død 1973 datter af bmd Jørgen Marcussen og Ida Sophie Schmidt Vestermark. De drev ejendommen fra 1930.børn. a.Jørgen b. Christen.
- 11.Christen Nielsen født 1923 gift 1951 med Ellen Christianse Kegnægård m født 1927.

Nymarksgård.

1. Christian Wolf f. 1722 søn af bmd. Wolf Johansen og Anna, han blev gift d. 1-6-1747 med Karen Hanses fra Kobbertoft og fik 8 børn, ægteskabet varede i 27 år. Anden gang ægtede han Anna Jacobs fra Mommark med hvem han fik 4 børn, han døde den 5 febr. 1789, og konen døde den 13 juli 1810.
2. Peter Christiansen Wolf gift med Elen Hansdatter datter af bmd. Hans Christiansen Fjeldby, ægteskabet varede i 48 år, og de fik 2 levende sønner. Ellen Hansdatter døde 27-3-1833 75 år gammel, og Peter C. Wolf døde 17-11-1838 84 år gammel.
3. Hans Petersen Wolf f. 21-8-1790 gift med Anne Marie Jespersen fra Tandslæt datter af kådner Cristian H. Jespersen, hun døde allerede d. 22-3-1829 43 år gammel. Den 24-7-1930 giftede han sig igen med Anna Køks datter af bmd i Fjeldby Christen Køks, hun døde allerede den 5-11-1853 60 år gammel. Der var 2 børn i ægteskabet en søn og en datter.
4. Peter Hansen Wolf f. 23-4-1813 gift den 29-4-1843 med Ellen Kirstine Lsussen født d. 14-7-1820 datter af bmd. Hans Christian Lausen og Maren Peters datter i Sønderby på Sønderbygård.
5. Hans Christian Wolf f. 29-10-1855 gift 20-9-1878 med Ellen Johansen datter af halvboelsmand Christian Johansen og Anne Cathrine Schmidt i Skoven, Hans Christian Wolf døde den 13-6-1887 kun 31 år gammel. og enken giftede sig igen med Hans Christian Lausen søn af Peter Lausen Gyldborggård.
6. Hans Christian Lausen f. 10-10-1859 død 1939. Ellen døde 1940. Af første ægteskab 2 sønner og 1 datter. Af andet ægteskab 2 døtre.
7. Christian Wolf f. 15-4-1883 gift 29-11-1911 med Kirstine Marie Andersen fra Skolekobbøl, hun var født d. 9-10-1890. Ejendommen solgtes i 1935 til.
8. Christian Jacobsen f. 13-4-1903 gift 2-5-1935 med Kathrine Mathiasen f. 6-5-1901 datter af præstegårdsforpagter Hans Mathiesen og Ingeborg Kegnæs
9. Hans Christensen gift med Ingeborg Jacobsen.

Beretning om slægten Volf på Nymarksgård.

Ved fordelingen af bymarken i Østerby grandelag den 9 august 1770 fik boelsmand Christian Volf under bogstav B. sin andel i det sydøstlige hjørne af gammelmark tillige et stykke på den anden side af gårdet beliggende udi Nymark. Er boniteret og bekomformedelst grunden sletheds skyld tillagt 1 tønde og 4 skæpper. Igennem begge stykker løber 3 veje 9alen brede. Tildelingen skete ved lodtrækning. Sådan lyder beretningen i den gamle jordbog. Christian Volf var en af tre, som kunne skrive.

L. Christian Volf var søn af boelsmand i Østerby Volf Johansen og hans hustru Anna Volf. Han var født 1722 den 1 juni, 25 år gammel blev han gift med Karen Hanses fra Kobbertoft med hvem han fik 8 børn 6 sønner og 2 døtre. En søn og en datter er døde. De levende er 1. Jørgen 2. Anne Marie. 3. Hans. 4. Peter. 5. Christian. og 6. Johan. Dette ægteskab varede i 27 år Anden gang ægtede han Ellen Jacobs fra Mommarmark med hvem han fik 4 børn. 2 sønner og 2 døtre, den ene søn er død. De levende var 1. Jacob. 2. Kathrine 3. Marie Kathrine. Christian Volf døde den 5 februar 1789. 68 år gammel Han var boelsmand i Østerby på det boel, hvor han nu døde. Ellen Jacobs døde den 13 juli 1810, hun var enke i 21 år og blev 73 år gammel.

Det blev sønnen Peter Christiansen Volf, som fik bolet i Østerby, han giftede sig 30 år gammel med pigen Ellen Hansdatter en datter af boelsmand Hans Christiansen fra Fjeldby. Dette ægteskab varede i 48 år, og de fik 2 sønner og 2 døtre, hvoraf dog de 2 døtre ere døde. Sønnen var 1. Peter Hansen Volf senere boelsmand på bolet 2. Chr. Petersen Volf gift med Cathrine Sophie Volf fra Kongshoved med hvem han fik hendes fødested Ravnereden. Ellen Hansdatter døde den 27 marts 1833 75 år gammel

Peter c. Volf sad enkemand i 5 år og døde som aftægtsmand den 17 november 1838 84 år gammel. Det blev så sønnen Hans Petersen Volf født den 21 august 1790, som overtog Nymarksgården. I sit 21 år blev han gift med Anne Marie Jespersen fra Tandslet, med hvem han fik en søn og en datter. Anne Marie som var datter af kådner Christen H. Jespersen i Tandslet døde dog allerede den 22 marts 1829 43 år gammel efter kun godt 17 års ægteskab. Den 24 juli 1830 indgik han igen ægteskab med Anna Køks datter af fordm boelsmand i Fjeldby Christen Køks, Også hun døde tidlig den 5 november 1853 uden at efterlade sig børn 60 år gammel.

Sønnen Peter Hansen Volf fik hjemgården, datteren Anne Marie blev den 26

maj 1839 gift med ungarl Jørgen Christensen Kyhl på Kegnæshj på Peter Nielsens ejendom. Hun var født den 25 marts 1816. Det var så hendes Datter, der i 1856 blev gift med Hans Nielsen og blev moder til Peter Nielsen og Chr. Nielsen Kegnæshøj.

Peter Hansen Volf var født den 23 april 1813 ægtede den 29 april 1843 Ellen Kirstine Lausen født den 14 juli 1820. Hun var datter af boelsmand Hans Christian Lausen og afdøde hustru Maren Petersdatter i Sønderby. De fik følgende børn.

1. Hans Petersen Volf født den 30 januar 1847, han døde ugift den 26 oktober 1873 26 år gammel.
2. Marie Cathrine født den 18 februar 1853, også hun døde ugift den 26 oktober 1871 18 år gammel.
3. Hans Christian født 29 oktober 1855 senere benævnt som boelsarving.
5. Hans Christian Volf født den 29 oktober 1855 indgik den 20 september 1878 ægteskab med sin efterlevende hustru Ellen Johansen datter af halvboelsmand Christian Johansen og hustru Anne Cathrine født Schmidt i Skoven.

I dette ægteskab var der 3 børn.

1. Ellen Christine født den 16 december 1879.
2. Christian født den 15 april 1883.
3. Peter Hansen Volf født den 23 november 1885.

Hans Christian Volf døde den 13 juni 1887 kun 31 år gammel.

Ellen Kirstine født Lausen døde den 31 marts 1897 76 år gammel.

Beretning om slægten Volf på Nymarksgård.

Ved fordelingen af bymarken i Østerby grandelag den 9 august 1770 fik boelsmand Christian Volf under bogstav B. sin andel i det sydøstlige hjørne af gammelmark tillige et stykke på den anden side af gården beliggende udi Nymark. Er boniteret og bekomformedelst grunden sletheds skyld tillagt 1 tønne og 4 skæpper. Igennem begge stykker løber 3 veje 9alen brede. Til fordelingen skete ved lodtrækning. Sådant lyder beretningen i den gamle jordbog. Christian Volf var en af tre, som kunne skrive.

1. Christian Volf var søn af boelsmand i Østerby Volf Johansen og hans hustru Anna Volfs. Han var født 1722 den 1 juni, 25 år gammel blev han gift med Karen Hanses fra Kobbertoft med hvem han fik 8 børn 6 sønner og 2 døtre. En søn og en datter er døde. De levende er 1. Jørgen 2. Anne Marie. 3. Hans. 4. Peter. 5. Christian. og 6. Johan. Dette ægteskab varede i 27 år Anden gang ægtede han Ellen Jacobs fra Mommark med hvem han fik 4 børn. 2 sønner og 2 døtre, den ene søn er død. De levende var 1. Jacob. 2. Kathrine 3. Marie Kathrine. Christian Volf døde den 5 februar 1789. 68 år gammel Han var boelsmand i Østerby på det boel, hvor han nu døde. Ellen Jacobs døde den 13 juli 1810, hun var enke i 21 år og blev 73 år gammel.

Det blev sønnen Peter Christiansen Volf, som fik bolet i Østerby, han giftede sig 30 år gammel med pigen Ellen Hansdatter en datter af boelsmand Hans Christiansen fra Fjeldby. Dette ægteskab varede i 48 år, og de fik 2 sønner og 2 døtre, hvoraf dog de 2 døtre ere døde. Sønnen var 1. Peter Hansen Volf senere boelsmand på bolet 2. Chr. Petersen Volf gift med Cathrine Sophie Volf fra Kongshoved med hvem han fik hendes fødested Ravnereden. Ellen Hansdatter døde den 27 marts 1833 75 år gammel

Peter c. Volf sad enkemand i 5 årg og døde som aftægtsmand den 17 november 1838 84 år gammel. Det blev så sønnen Hans Petersen Volf født den 21 august 1790, som overtog Nymarksgården. I sit 21 år blev han gift med Anne Marie Jespersen fra Tandslet, med hvem han fik en søn og en datter. Anne Marie som var datter af kådner Christen H. Jespersen i Tandslet døde dog allerede den 22 marts 1829 43 år gammel efter kun godt 17 års ægteskab. Den 24 juli 1830 indgik han igen ægteskab med Anna Køks datter af fordm boelsmand i Fjeldby Christen Køks, Også hun døde tidlig den 5 november 1853 uden at efterlade sig børn 60 år gammel.

Sønnen Peter Hansen Volf fik hænggården, datteren Anne Marie blev den 26

maj 1839 gift med ungarl Jørgen Christensen Kyhl på Kegnæshj på Peter Nielsens ejendom. Hun var født den 25 marts 1816. Det var så hendes Datter, der i 1856 blev gift med Hans Nielsen og blev moder til Peter Nielsen og Chr. Nielsen Kegnæshøj.

Peter Hansen Volf var født den 23 april 1813 ægtede den 29 april 1843

Ellen Kirstine Lausen født den 14 juli 1820. Hun var datter af boelsmand Hans Christian Lausen og afdøde hustru Maren Petersdatter i Sønderby. De fik følgende børn.

1. Hans Petersen Volf født den 30 januar 1847, han døde ugift den 26 oktober 1873 26 år gammel.

2. Marie Cathrine født den 18 februar 1853, også hun døde ugift den 26 oktober 1871 18 år gammel.

3. Hans Christian født 29 oktober 1855 senere benævnt som boelsarving.

5. Hans Christian Volf født den 29 oktober 1855 indgik den 20 september 1878 ægteskab med sin efterlevende hustru Ellen Johansen datter af halvboelsmand Christian Johansen og hustru Anne Cathrine født Schmidt i Skoven.

I dette ægteskab var der 3 børn.

1. Ellen Christine født den 16 december 1879.

2. Christian født den 15 april 1883.

3. Peter Hansen Volf født den 23 november 1885.

Hans Christian Volf døde den 13 juni 1887 kun 31 år gammel.

Ellen Kirstine født Lausen døde den 31 marts 1897 76 år gammel.

sol. h.

1. Peter Klausen gift med Anne Marie Peders 1719-38. børn
 - a. Christian Petersen bmd på gården.
 - b. Iver Petersen bmd antagelig på Ballegård.
2. Christian Petersen født 1719 død 1793 gift med Kirsten Mortensen Sønderby død 1749 gift 2 gang med Maren Mathiesen datter af bmd. Mathias Christiansen Østerby, hun døde 1795. børn
 - a. Mathias Christiansen bmd på gården.
 - b. Peter Christiansen parc, Troldmarken.
 - c. Kirstine Marie født 1766 gift med bmd. Peter Christiansen og 2 gang gift med Christen Jørgensen Smed Østergård.
3. Mathias Christiansen død 1789 gift med Kirsten Marcussen fra Øgmose datter af Christian Marcussen hun døde 1778, gift 2 gang med Anne Margr. Iversen datter af Iver Christensen Bødker og Anne I Østerby. børn
 - a. Kirste Mathiesen gift med parc. Christian Johansen Damkobbøl.
 - b. Christen Mathiesen.
 - c. Anne Marie Mathiesen gift med Johan Johansen Dakobbøl. d. Maren.
4. Hans Christiansen Skau 1790 til 1803 gift med formandens enke.
5. Anne Marie Mathiesen gift 1803 med Johan Johansen, der døde 28 år gl. 1803. hun blev gift 2 gang med H. C. Iversen. børn Johan Johansen. Anne Margrethe.
6. Hans Christian Iversen søn af parc. Iver Petersen Grønmark. gift 2 gang med Kirstine Marie Peters datter af bmd Peter C. Iversen i Skovby de sad på ejendommen fra 1808 til 1829.
7. Christian Iversen død 1838 søn af bmd Hans C. Iversen Østerby gift med Anne Margrethe datter af nr 5, han havde foruden sin faders gård Møllegården, som han afstod til Hans Nissen Kock havde han også sin kones hjem til 1829. børn. Christian Iversen. b. Hans Christian Iversen c. Johan Chr. Iversen.
8. Hans Kromand gift med formandens enke Anne Margrethe, han var sættemand på bolet fra 1840 til 1858. en søn saddelmager Hans Peter Kromand Østerby.
9. Christian Iversen gift med Kristine Schmidt fra Kegneshøj. børn.
 - a. Kristine gift med smedemester Jacob Smed i Østerby.
 - b. Anne Margrethe gift med skrædder Hans Meyer først Østerby senere Hosstrup
10. Peter Andersen søn af parc. Hans Andersen og Trinke Skolekobbøl skov. gift med Kathrine Marie Kock, datter af Peter Kock og Anne Marie Schmidt Holmgård, de købte ejendommen i 1882 for 23000 mark. børn Hans-Peter-Jørgen

11. Peter Andersen født 1886 død 1932 gift 1910 med Kathrine Schmidt datter af Chresten Andersen Schmidt og Marie Cathrine Møller, hun var født 1890 og døde 1971. børn a. Peter Andersen b. Marie gift med Hans Nielsen Sønderkøbel Cathrine gift med Andreas Kryhmand Hagenseg.

12. Peter Andersen født 1912 død 1965 gift med Christine Skovmand datter af postbud Christen Skovmand og Ellen Schmidt Østerby. børn. Peter gift med Helga Bruhn datter af restauratør Bruhn Spader Ess Broager. Else gift med Frede Petersen søn af Nicolai Petersen og Marie i Midtkøbel

Den 29 oktober 1869 døde boelsaftægtsmand Jørgen Hansen i Østerby.

Han var søn af boelsmand Hans Jørgensen og hustru i Mels Oksbøl sogn. Jørgen Hansen var gift med Kirsten Iversen datter af kådner Iver Iversen og hustru Trinke født Mortensen i Sønderby, som døde den 26 januar 1865.

I dette ægteskab var der 4 børn.

1. Hans Hansen død 2 år gammel.
2. Hans Hansen boelsmand i Østerby.
3. Iver Hansen degn og førstelærer i Ørsted på Fyn gift med Karen Margrethe Knudsen i hvilket ægteskab er 6 børn.
4. Anne Cathrine død som lille.

Jørgen Hansen blev 73 år gammel.

Den 3 februar 1889 døde Hans Hansen i Sønderby søn af boelsmand Jørgen Hansen og hustru Kirsten Iversdatter i Østerby. Hans Hansen var født den 26 august 1821. Den 6 marts 1845 ægtede han Johanne Frederikke Hamdorf datter af fordum skipper Johan Frederik Hamdorf og hustru Christiane Elisabeth født Bøse i Sønderborg, som døde den 4 december 1858.

I dette ægteskab var der 6 børn.

1. Christine Elisabeth født den 14 november 1845 gift med parcelist Hans Andersen Kegneshøj.
2. Johan Frederik boelsmand i Østerby født den 14 april 1848 gift med Anne Marie Møller fra Bygehoved.
3. Johanne Frederikke født den 30 juni 1850 gift med boelsmand Lørens Fogt i Sønderby.
4. Margrethe Cathrine født den 14 september 1856 død 1856.
5. Margrethe Eleonora født den 14 september 1856 gift med boelsmand Hans Christian Lausen i Sønderby.
6. Jørgen Hansen forvalter på Raunstrup herregård på Sjælland født den 17 november 1858.

Den 27 november 1867 ægtede han anden gang Martha Johanne Jacobsen en datter af degn og skoleleder Peter Jacobsen og hustru Wille Cathrine født Birk i Fjeldsted på Fyn.

I dette ægteskab var der 1 barn Martha Hansine Hansen født den 12 december 1868 gift med Johan P. Møller fra Kromborg, de købte Chr. Fogts gård i Østerby.

Da Hans Hansen afstod gården i Østerby købte han kådnerstedet Melled ved kirken.

Han blev 67 år gammel.

Om de første ejere efter udstykningen følgende.

Ved udskiftningen er det Iver Petersen i 1770. Da man i 1816 deler majen og sandskifterne, som indtil da havde været udelt er det Jørgen Jørgens Nørr, som står som ejer af gården, Da de 11 boelsmænd i 1830 underskriver den nye smedekontrakt med Jacob Christiansen Smedt underskriver for denne gårds vedkommende sætte boelsmand Christen Jespersen. Ensatte boelsmand benævnes også jævnlig som årtalsmand. Tilsyneladende har der været en arving efter Iver Petersen som en gang skulle overtage gården, hvad det følgende da også tyder på.

Den 18 november 1838 døde kådner Iver Iversen i Sønderby en søn af for-dum boelsmand i Østerby Iver Petersen, der i sit 25 år giftede sig med Trinke Mortensen fra Sønderby. Ægteskabet varede i 51 år, og de fik 10 børn, hvoraf 6 døde. Datteren Kirsten blev gift med murer og tømrer Jørgen Hansen ved kirken en søn af Hans Jørgensen i Mels Oksbøl sogn. De havde 2 levende sønner Hans og Iver Hansen. Det er altså denne Kirsten der har været sønnedatter af Iver Petersen og har været arving til gården Hendes mand må så være den tømmermand, som man fortæller byggede det nye stuehus på gården i Østerby.

Gamle Peter Jensen i Østerby sagde man boede på sine fædres grund, og det er ganske rigtigt. Kirkebogen fortæller, at Jens P. Jensen, Iver Jensen og Peter Jensen var af denne slægt, og gården lå jo der, da man endnu boede sammen inde i byen.

Jørgen Jensens gård i Østerby.

Følgende ejere kendes til Jørgen Jensens gård.

1. Peter Clausen.
2. Iver Petersen. født 1724.
3. Jørgen Hansen død den 29 oktober 1869 søn af boelsmand Hans Jørgensen og hustru Mels gift med Kirsten Iversen Sønderby død den 26-1-1865.
4. Hans Hansen født 26 august 1821 død 3 febr. 1889 gift 1 gang med Johanne Frederikke Hamdorf Sønderborg død 4-12-1858.
gift 2 gang med Martha Hansine Hansen født den ? i Fjeldsted på Fyn.
5. Frederik Hansen født den 14 april 1848. gift med Anne Marie Møller fra Bygehoved.
6. Hans Jensen fra Sarup født den 12 april 1836 død i østerby d. 1-5-1920
gift med Kathrine Marie Bladt fra Skovby født den 23-4-1848 død d. 5-6-1898
7. Hans Jensen født 1-8-1881. død den 9-1-1954. i Østerby.
gift med Dora Petersen fra Østerby født den 1-1-1884. død d. 20-12-1964.
8. Jørgen Jensen født den 18-1-1905.
gift med Thyra Schmidt fra Flensborg.

1. Christen Lassen gift med Ellen Marie Christens død før 1773.
2. Hans Sørensen født 1733 i Kobbertoft død 1813 gift 1762 med datter af nr 1 Anna, gift 2 gang med enke Marie Kathrine Johansen.
3. Hans Jørgen Køks.
4. Peter Petersen, skal måske være Iver Petersen.
5. Christian Madsen sættemand gift med Iver Petersens enke Magdalene Hansen.
6. Jørgen Jørgensen Nørr gift med enken 2-7-1813.
7. Christen Hansen Jespersen forpagter 1828 til 1843.
8. Jørgen Hansen søn af bmd. Hans Jørgensen og hustru i Mels gift med Kirsten Iversen datter af kådner Iver Iversen og hustru født Mortensen i Sønderby død 1865.
9. Hans Hansen født 26-8-1821 død 1888 gift 1 gang med Johanne Frederikke Hamdorf datter af Johan Frederik Hamdorf og Elisabeth Christine født Bøse. Sønderborg. børn.
- a. Christine Elisabeth født den 11-11-1845 gift med parc. Hans Andersen Keg-næshøj.
- b. Johan Frederik bnd på gården gift med Anne Marie Møller Bøgehoved f. 14~~4~~^{y8}
- c. Johanne Frederikke født 30-6-1850 gift med bmd. Lorens Fogt Sønderl^{by} 1848-
- d. Margrethe Cathrine født den 8-3-1854 død den 2-5-1856.
- e. Margrethe Elenora født den 14-9-1856 gift med bmd Hans C. Lausen Sønderb
- f. Jørgen Hansen forvalter på Raunsrup herregård på Sjælland født 17-11-185^{y8}
Efter sin første kones død giftede Hans Hansen sig 2 gang med Martha Johanne Jacobsen datter af degn Peter Jacobsen og Mille Cathrine Birk fra Fjeldsted på Fyn. 1 barn.
Martha Hansine Hansen født den 12-12-1868 gift med Johan Peter Møller fra Kronborg, de købte i 1892 Chr. Fogts gård i Østerby. Da Hans Hansen afstod gården købte han Melled ved kirken og døde der i 1888.
Han oprettede teglgården i Skoven og drev den i en årrække og afstod den så til Jørgen Jørgensen Wolf den sidste ejer af dette navn på Solbjerggård.
10. Frederik Hansen født 1847 gift med Anne Marie Møller fra Bøgehoved, solgte i 1894 gården til.
11. Hans Jensen fra Sarup gift med Kathrine Bladt fra Skovby. Der var kun 1 søn
12. Hans Jensen født 1-8-1881 gift med Dorathea Petersen datter af kommune-
forstander Hans Petersen og Helene Margrethe Hansen Østerby.

103V

13. Jørgen Jensen født den 18-1-1905 gift med Thyra Schmidt født den 26-5-191

4. Svend Erik Jensen født den 15-9-1937 gift med Kathrine Terp født 16-11 19²

overtog ejendommen den 1 august 1973.

34.

Gunnar Grønborgs hus.

Huset er bygget omkring år 1800^{1888 2} som aftægts²hus til Peter Andersens gård. Det er bygget på gårdens grund med følgende ejere:

1. Hans Christian Iversen søn af parcelist Peter Iversen Grønmark gift med Kirstine Marie Peters datter af bmd. Peter C. Iversen Skovby, de flyttede ned i huset år 1829, da de afstod gården til sønnen Christian Iversen, men han døde allerede i 1838, hvorfor næste ejer af huset blev hans enkes mand
2. Hans Kromand gift med Anne Margrethe. De boede i huset på aftægt fra 1858, sønnen af første ægteskab Christian Iversen solgte gården til Peter Andersen sen, og byggede Jørgen Jacobsehs hus til aftægts²hus, og dermed ophørte huset med at være knyttet til Peter Andersens gård, idet det solgtes efter Hans Kromands død til murmester :
3. Christian Esbensen fra Tandslet, han drev i mange år sin murerforretning derfra, og efter hans død solgtes huset til arbejdsmand Hans Peter Lausen gift med Anna, han var født 10-6-1842, og søn af bmd. Laus Madsen Lausen og Anne Margrethe Hansen på Asmus Rigelsens gård i Sønderby. Anna var fra Krø, hun hentede tidt sin mand, når han var på arbejde på gårdene, da han var mørkerød, og ikke ret godt turde gå alene, de havde ingen børn.
4. Jørgen Nicolai Jørgensen gift med Anne Margrethe Hansen fra Lindely i Lillekobbøl, hun var datter af kommuneforstander og parcelist Christen Hansen og Mette Cathrine Møller dersteds. De havde ingen børn og købte først huset på deres ældre dage, og efter deres død solgtes huset i 1930 til Kegnæs sogns sygekasse, som brugte det til bolig for sygeplejerskene Agnes Andersen og frøken Thomsen. Da sygeplejen blev sammenlagt med vore nabokommuner solgtes huset i 1960 til Kegnæs kommune. Jeg vil tro, at huset er opført som bindingsværksbygning, men i murmester Esbensen's tid er forsynet med brandtmur.

Østerbyvej: Huse i Østerby

1. Jacob Hansens hus er antagelig bygget år 1883 af Hans Christian Albertsen
 47-49 han solgte det i 1900 til Jacob Hansen sen gift med Marie Bertelsen, og de afstod det i 1938 til deres søn Jacob Hansen, jr. Han afstod det til sin svigersøn Ricard Rejter. Der drives fra ejendommen en campingplads.
 " 45 *Kirsten Hoffmann*
2. Henning Hoffmans hus ejedes ved århundredeskiftet af Mutter Hoppe, hun
 " 43 solgte til Peter Thaysen, der drev mælerforretning derfra, men først i tyverne byttede gårde med Christine og Christian Petersen, de solgte til Villi Dreyer, der igen solgte til den nuværende ejer.
3. Cristine Sibbersens hus ejedes før 1860 af Pæen Knudsen, han solgte til
 " 41 Hans Peter Kromand, der var sadler, og konen vævede, de solgte til familien Mittag, han var skrædder, men døde tidligt, og omkring 1930 solgtes huset til Christine Clausen, der igen solgte omkring 1950, til den nuværende ejer
4. Søren Sørensens hus var i mange år fra omkring 1768 smedie, den lå oprindeligt i Sønderby, men ved udskiftningen flyttedes den til Østerby. Kontrakten
 " 39 mellem bønderne og Jens Kristiansen Smed af 1768, og med Chresten Hansen Smed viser os 5 generationer af denne familie som smede i Østerby afsluttende med Peter Kocks død, og smediens salg i 1946 til smed Larsen, og fra 1960 ophører håndværket der, det er nu kun et almindeligt beboelseshus.
5. Tom Andersens hus var i mange år Klejnsmedie, og ved århundredeskiftet boede
 " 58 smed Toft der, efter ham senere i mange år til sin død skræddermester Peter Petersen og hustru. Ved deres død solgtes huset til Olaf Larsen og han drev vognmandsforretning derfra, den afhændede han til Hanne og Tom Andersen, der nu også har købt huset over for, der er bygget af møller Hans Duus Hartsømmøllen til aftægt. Efter Hans Duus død overtog sønnen Christian gift med Cathrine Iversen huset, hun drev derfra manufakturforretning, de solgte sidst i tyverne til gendarm H. Hansem og hustru Cathrine Nielsen. Efter mandens død solgte hun efter 1945 huset til Peter Nicolaisen gift med Marie Wolf, hun solgte igen efter sin mads død huset i 1981 til den nuværende ejer, Jorden til huset er solgt til byggepladser.
6. Sofus Nielsens hus er bygget efter stormfloden i 1872 af Knudsen, efter de
 " 32 *Dankobbelt* boede Peter Jensen med sin kone Anne Marie, han var snedker, og hun vævede. Ved deres død købte Sofus Nielsen og Mia Thomsen huset, og bor der nu.
7. Østerby kro ejedes af slægten Knudsen indtil 1892, da den daværende kommu-
 " 56 *Østerbyvej* forstander Hans Petersen købte det, og drev kro bageri og lidt landbrug.

Østerbyvej
56.

Bageriet og høkeriet overtoges dog af sønnen Peter før krigen 1914-18, det fortsatte han med fra det nu Stokholm tilhørende hus til sin død. Fra 1959 er kroen forvandlet til motel, og til det formål er der så også bygget nye bygninger.

50
52

8. Hans og Kathrine Bertelsens hus er også bygget efter stormfloden af hans bedstefader skomager Jørgen Bertelsen, hans fader var skrædder, og sønnen Hans Bertelsen fortsatte som skomager, han var gift med Sophie, de udvidede med en betydelig handel, denne har den nuværende ejer igen fra 1946 udvidet betydeligt igennem årene, men fra 1983 tjener huset som bolig, of forretningsbygningerne står foreløbig ubrugte indtil andet viser sig.

48

9. Olaf Larsens hus ejedes af Jens Jensen i 1876, og fra 1895 i et par år af Christian Duus, dernæst fra 1897 til 1946 af Kathrine og Lars Thomsen, hun var jordemoder, og han bådebygger. Efter deres død solgtes huset til Jens P. Haargaard Hovgaard, og et år senere til Niels Jørgensen fra Vesterkøbbel som aftagtsbolig, og efter hans død til den nuværende ejer Lise og Olaf Larsen.

Haargaard Hovgaard